

СПОДЕНЮК А. С.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри морського та митного права

НАРАХУВАННЯ ОБОВ'ЯЗКОВИХ ПЛАТЕЖІВ, ЩО ПОВ'ЯЗАНІ З ПЕРЕТИНАННЯМ МИТНОГО КОРДОНУ

Впродовж останнього десятиліття в Україні актуалізується застосування різноманітних митних інструментів, за допомогою яких забезпечується захист національних інтересів держави. Основними серед них є митні платежі — одні із важливих важелів регулювання зовнішньоекономічної діяльності та головне джерело наповнення дохідної частини Державного бюджету України [1, с. 27]. Разом із прийняттям Податкового кодексу України, а також із внесенням після вступу України до СОТ змін до митного законодавства та реорганізацією податкової та митної служби в єдину Державну фіскальну службу України, в нашій державі сформовано принципово нову правову основу для справляння податків і зборів.

Вказаним питанням у тій чи іншій мірі приділяли увагу І. Бережнюк, І. Іващук, А. Войцещук, О. Гребельник, В. Мартинюк, В. Науменко, Н. Бодряга, С. Сидун та ін.

Одним із найпоширеніших економічних заходів регулювання міжнародних економічних відносин є митний тариф, який містить деталізований перелік товарів, що оподатковуються імпортом, експортом і транзитним митом з наведенням способу нарахування, ставки мита, а також коефіцієнтів надбавок і знижок та переліку товарів, заборонених до ввезення, вивезення і транзиту відповідно до товарної номенклатури зовнішньоекономічної діяльності.

Економічна роль митних платежів пов'язана, насамперед, з тим, що, впливаючи на ціну товару та відмежовуючи національний ринок від світового, підвищуючи рівень цін на товари, мито активно впливає на конкурентоспроможність товару, що, в свою чергу, позначається і на рівні накопичення капіталу, темпах розвитку, нормах прибутку в окремих галузях економіки, нівелюючи різницю, яка склалася в міжнародних і національних умовах виробництва.

Більшість країн світу, використовуючи митні платежі у своїй зовнішньоекономічній політиці, вирішують низку завдань, таких, як: захист економіки країни від негативного впливу іноземної конкуренції (мито завжди погіршує конкурентні умови функціонування іноземних виробників на даному ринку); забезпечення умов для ефективної інтеграції країни до світового економічного простору (митні платежі широко використовуються з метою поліпшення умов доступу національних товарів на іноземні ринки); підтримання раціонального співвідношення вивезення і ввезення товарів, валютних надходжень і витрат на території

країни (митні тарифи впливають на стан платіжного балансу країни); створення умов для прогресивних змін у структурі виробництва і споживання товарів; раціоналізація товарної структури вивезення і ввезення товарів.

Митний Кодекс України на сьогоднішній день визначає такі митні платежі:

а) мито;

б) акцизний податок із ввезених на митну територію України під-акцизних товарів (продукції);

в) податок на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів (продукції);

За способом нарахування в Україні застосовуються такі види мита: адвалорне, яке нараховується у відсотках до митної вартості товарів; специфічне, яке нараховується у встановленому грошовому розмірі на одиницю відповідних товарів; комбіноване, яке поєднує обидва ці види обкладання митом. Близько 94 % ставок митного тарифу України є адвалорними, а решта — специфічними або комбінованими. Законодавством України визначається існування ввізного (застосовуються при ввезенні товарів на митну територію України) та вивізного (при вивезенні за межі митної території України) видів мита [2, с. 89].

При ввезенні в Україну окремих груп товарів, які за законодавством належать до категорії підакцизних, митні органи стягують також і акцизний податок. Законодавчо встановлено: в Україні акцизним податком є непрямий податок на споживання окремих видів товарів, визначених Податковим кодексом України як підакцизні, що включається до ціни таких товарів. Акцизний податок стягується не з усіх товарів, які виробляються в Україні або ввозяться на її митну територію, а лише з високоліквідних і монопольних, перелік яких визначає держава на рівні закону. Характерною ознакою акцизного податку, що відрізняє його від мита та ПДВ, є обмежений перелік номенклатури товарів. У нашій державі підакцизними є такі товари: спирт етиловий та інші спиртіві дистилати, алкогольні напої, пиво; тютюнові вироби, тютюн і промислові заміники тютюну; нафтопродукти, скраплений газ; автомобілі легкові, кузови до них, причепа та напівпричепа, мотоцикли. Лише на цигарки ставки акцизного податку є комбінованими (включають як специфічну, так і адвалерну складові), а на інші зазначені товари — специфічними (визначаються в твердій сумі на одиницю оподаткування (штука, об'єм, вага тощо)). Це унеможлиблює ухилення від сплати цього податку шляхом заниження вартості товару.

Можна зробити висновок, що підвищення ефективності організації справляння митних платежів можна досягти за рахунок: покращення організаційно-правового та інформаційного забезпечення діяльності контролюючих органів шляхом проведення аналізу класифікаційних рішень традиційного імпорту та перегляду переліку товарів «групи

ризик»»; активізації співпраці з виробниками та імпортерами товарів в частині одержання довідкової інформації про ціни та чинники, які впливають на їх рівень; вдосконалення організаційних заходів шляхом посилення контролю митних органів за правильністю класифікації та визначення країни походження товарів, стосовно яких встановлено диференційовані ставки ввізного мита і спеціальні та антидемпінгові заходи.

Список використаних джерел

1. Бережнюк І. Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти : [монографія] / І. Г. Бережнюк. – Дніпропетровськ : Академія митної служби України, 2009. – С. 27
2. Протекціонізм у зовнішній торгівлі [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://users.kpi.kharkov.ua/pravo/intertrade-08 %20antidumping.htm](http://users.kpi.kharkov.ua/pravo/intertrade-08%20antidumping.htm).